

■

Vraag om uitleg van mevrouw Katrien Schryvers tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de betrokkenheid van adviesraden en/of lokale belanghebbenden bij de opmaak van het meerjarenplan van lokale besturen
- 556 (2013-2014)

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Voorzitter, minister, collega's, ik laat de inleiding tot mijn vraag vallen en ik verwijs naar de eerste vraag in deze commissie met betrekking tot de beleids- en beheerscyclus (BBC) en de meerjarenplanning. Wat de discussie van daarjuist betreft, wil ik zeggen dat ik nu actief ben in een gemeente waar zowel de gemeente als het OCMW piloot was. Ik kan beamen dat er drie jaar geleden wel heel wat softwareproblemen waren, maar dat er ondertussen heel grote stappen zijn gezet ten behoeve van alle gemeenten die nu moeten instappen. Wij hebben er toen heel hard mee geworsteld, maar dit jaar waren we vanzelfsprekend blij, minister, dat we al ervaring hadden opgedaan in het pilootproject.

Ik blijf wel vragen hebben, net als veel collega's, over de betrokkenheid van verschillende sectoren en het participatieve element in de totstandkoming van heel het meerjarenplan. Artikel 6, punt 4, van het Planlastendecreet bepaalt uitdrukkelijk dat de sectorale decreten een bepaling moeten opnemen die de lokale besturen verplicht om aan te tonen dat lokale belanghebbenden en/of adviesraden betrokken zijn geweest bij de opmaak van de strategische meerjarenplanning. Bij een groot deel van de betrokken sectoren verloopt de participatie via bestaande adviesraden, andere verplichten dat lokale belanghebbenden worden betrokken. Het is aan het bestuur om te bepalen wie dat juist zijn. De manier waarop deze betrokkenheid van lokale belanghebbenden en/of adviesraden moet worden ingevuld, wordt in de regelgeving niet gespecificeerd. Die lokale autonomie is vanzelfsprekend van belang en elke gemeente zal wel een bepaald traject volgen, maar het gevolgde traject moet toch een goed traject zijn. Het kan niet de bedoeling zijn dat lokale besturen die fouten maken, daarna met de gevolgen worden geconfronteerd.

Minister, de sectorale decreten bepalen dat lokale belanghebbenden en/of adviesraden "aantoonbaar betrokken" moeten zijn bij de opmaak van de meerjarenplanning. De opmaak van een strategisch meerjarenplan gebeurt in heel wat stappen: omgevingsanalyse, eerste bepaling van mogelijk te bereiken doelstellingen, concretisering van de doelstellingen en actieplannen, het voorleggen van het finaal document aan de raad enzovoort. Kunt u zeggen of is het van belang wanneer tijdens het proces de lokale besturen worden verwacht de betrokkenheid van de lokale belanghebbenden en/of de adviesraden te organiseren?

Op welke manier mag de betrokkenheid van de lokale belanghebbenden en/of adviesraden worden ingevuld? Moet het gaan om vragen naar ideeën of behoeften, of moeten er wijkvergaderingen en debatten worden georganiseerd? Moet er een formeel advies worden geformuleerd over een kant-en-klaar document? Gaat het over een advies over de doelstellingen, de voorziene financiële middelen, of beide?

Waarover moet de inspraak worden georganiseerd? Gaat het over het hele beleid of enkel fragmentarisch over het sectoraal relevante beleid? Noch de sectordecreten noch het Planlastendecreet vermelden hoe de betrokkenheid moet worden aangetoond. Wat is de sanctie als het niet juist verlopen zou zijn, als een bestuur dus niet voldaan zou hebben aan de participatie- en/of adviesverplichting?

Voor sommige besturen is het laatste nog actueel, voor andere, die de voorbije weken al een meerjarenplanning hebben goedgekeurd, misschien minder: maken de uitgebrachte adviezen deel uit van de documenten die verplicht aan de gemeenteraad moeten worden medegedeeld? Samengevat, minister, kunt u iets meer duiding geven over wanneer, op welke manier en waarover dat participatief element moet gaan? Dat kan dienen ter verduidelijking voor de gemeenten, maar misschien ook ter geruststelling.

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Bij het decreet zijn we uitgegaan van de absolute gemeentelijke autonomie. Toen is gezegd dat de gemeenten dat konden organiseren zoals zij dat wilden. Ik hoop dat het betoog van mevrouw Schryvers geen vraag is om bijkomende regeltjes op te leggen. Verduidelijking is oké, maar bespaar ons alstublieft bijkomende regeltjes, minister.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Het wordt een beetje sneu voor mij, het is al de tweede keer dat ik het eens ben met de heer Vanden Bussche en hij met mij. (*Gelach*)

Ik zou eigenlijk daar moeten zitten en vragen stellen aan iemand van het parlement, want het ontwerp van decreet zoals ik het heb ingediend, bepaalde dat de sectorale decreten konden bepalen hoe de lokale belanghebbenden bij het proces van de opmaak van de meerjarenplanning werden betrokken. We hebben daarover uitvoerig gediscussieerd in de commissie, waarbij bleek dat het parlement er voorstander van was om dat te verstrengen. Nu staat dus in het decreet dat de sectorale decreten dit dwingend moeten bepalen. Het is geen mogelijkheid meer, maar een verplichting.

Zoals u weet, is dat in de diverse sectorale decreten omgezet, niet altijd op dezelfde manier. De meeste sectorale decreten zeggen gewoon dat de lokale belanghebbenden moeten worden betrokken bij de opmaak van de meerjarenplanning. Een formeel advies wordt opgelegd in drie decreten, inzake flankerend onderwijsbeleid, lokaal jeugdbeleid en lokaal sportbeleid. In geen van de sectorale regelgevingen worden specifieke bepalingen opgenomen, ook niet wat betreft het tijdstip in het proces waarop de lokale belanghebbenden moeten worden betrokken.

Algemeen is het zo dat je, volgens mij, het moet interpreteren als een decreet dat veel ruimte laat voor de gemeentelijke autonomie in het procesbeheer. Dat was ook de initiële bedoeling, en het lijkt me nog altijd zo te zijn. Het lijkt me wel evident dat, wanneer het formele advies wordt gevraagd aan een gemeentelijke adviesraad over de meerjarenplanning, dit gebeurt aan het einde van het planningsproces, maar voor de agendering op de gemeenteraad. De bepalingen die opgenomen zijn in de sectorale decreten moeten uiteraard worden nageleefd. Dat zijn er relatief weinig, behalve in die drie gevallen waar een formeel advies is verplicht. Voor het overige zijn de gemeenten vrij te bepalen wie de lokale belanghebbenden zijn en op welke wijze zij worden betrokken. Dat kan bijvoorbeeld door het organiseren van wijkcomités of bevraging via enquêtes. De inspraak en betrokkenheid van de lokale belanghebbenden gaat dus in de eerste plaats over het sectorale beleid en over de wijze waarop het lokaal bestuur inspeelt op de specifieke Vlaamse beleidsprioriteiten.

Het Planlastendecreet en de sectorale decreten vermelden niet hoe de betrokkenheid moet worden aangetoond. Ook hier speelt dus, tenzij in bepaalde sectoren nadere onderrichtingen zouden zijn gegeven, de lokale autonomie. Het bestuur kan zelf uitmaken hoe het die lokale betrokkenheid aantoont.

Ik geef enkele voorbeelden. De adviezen van de adviesraden of de resultaten van het belanghebbendenoverleg kan deel uitmaken van de omgevingsanalyse. Die maakt deel uit van de toelichting bij het meerjarenplan en moet samen met het meerjarenplan aan de raadsleden worden voorgelegd. In de toelichting kan ook een link worden opgenomen naar een webpagina van de gemeente waar de adviezen door iedereen kunnen worden geraadpleegd en waar eventuele andere inspraakvormen die de gemeente organiseert, zouden kunnen worden geraadpleegd.

Het is duidelijk de bedoeling van de decreetgever dat er naast dat van de lokale autonomie een participatief beleid wordt gevoerd. Het lijkt me niet meer dan normaal dat, wanneer de decreetgever een formeel advies vraagt, dit ook in het dossier, op welke wijze ook, aanwezig is. Het is de bevoegdheid van de functionele administratie/minister om de subsidieaanvragen te beoordelen, zowel wat betreft de inhoud als wat betreft de vormelijke aspecten. Daar kan eventueel de sanctie bepalen wanneer essentiële elementen in het aanvraagdossier ontbreken. Ik mag hopen dat de sectoren geen subsidie afwijzen wegens het ontbreken van iets formeels en dat men een telefoontje doet of een mailtje stuurt om te vragen of er overleg is geweest, of er participatie is geweest, of het stuk of de link ontbreekt. Maar natuurlijk, als een formeel opgelegde procedure niet is gevolgd, kun je voor problemen komen te staan. Ik ga ervan uit

dat alle gemeenten die procedures zullen naleven en dat ze daar waar er een advies moet zijn niet alleen dat advies zullen vragen, maar dat ze ook het stuk toevoegen of de link maken, zodat kan worden geverifieerd of het advies is verleend.

Het Gemeentedecreet of het besluit van de Vlaamse Regering met betrekking tot BBC legt geen specifieke verplichting op om het advies van een adviesraad of van de betrokken lokale belanghebbenden over de meerjarenplanning op te nemen in het meerjarenplan zelf. Het advies van de adviesraad of van de betrokken lokale belanghebbenden is niet opgenomen in de minimale elementen die deel uitmaken van de toelichting bij het meerjarenplan. Anderzijds is er artikel 200 van het Gemeentedecreet, dat onder meer bepaalt dat de verslagen en einddocumenten van de adviesraden en overlegstructuren worden meegedeeld aan de gemeenteraad.

Samen met het ontwerp van meerjarenplan moet, aldus het artikel 4 van het besluit van de Vlaamse Regering met betrekking tot BBC, de toelichting aan de raadsleden worden bezorgd. In sommige gevallen maken de adviezen deel uit van de omgevingsanalyse, en die maakt wel deel uit van de toelichting en moet dus wel aan de raadsleden worden voorgelegd. Hoe dan ook is een advies van een adviesraad of de betrokken lokale belanghebbenden belangrijke informatie voor de raadsleden om met kennis van zaken een beslissing te kunnen nemen. Dat geldt a fortiori wanneer dat advies een voorwaarde is om een sectorale subsidie te kunnen krijgen. Dat alles impliceert dat de raadsleden die informatie tijdig moeten krijgen, dit wil zeggen vooraf en niet tijdens de gemeenteraadszitting. De algemene termijn is acht dagen voor alle geagendeerde punten en veertien dagen specifiek voor het meerjarenplan en het budget.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Minister, dank u voor uw heel duidelijke antwoord.

Mijnheer Vanden Bussche, wees gerust, mijn vraag is absoluut niet ingegeven vanuit een pleidooi voor meer regels ter zake. Mijn vraag is ingegeven vanuit een bekommernis die ik bij heel wat collega's hebben gehoord: kunnen we er wel gerust in zijn dat het traject dat we afleggen het goede traject is? We werken er allemaal hard aan en iedereen vult het op zijn eigen manier in. Dat is in concreto lokale autonomie, maar die geruststelling is toch van belang. Minister, ik dank u daarvoor.

Minister, samen met u stel ik vast dat er nogal wat verschil is tussen de sectoren. Drie sectoren vragen een formeler advies. Maar ik hoor van u de bekommernis dat als men vaststelt dat die gemeente vragen heeft bij iets formeels, men toch eerst contact opneemt vooraleer bepaalde negatieve beslissingen te nemen. Minister, dat is de vaststelling dat er sectoraal verschillende invullingen worden gegeven aan de planlastvermindering. Ik hoop dat u dat in de toekomst zult bewaken, zodat het een echte planlastvermindering wordt voor de betrokken gemeenten en voor de betrokken sectoren.

Minister Geert Bourgeois: Uit mijn antwoord kun je drie hoofdlijnen distilleren: de autonomie van de gemeente; de decreetgever heeft gewild dat er een participatief beleid wordt gevoerd; de rechten van de raadsleden moeten worden gerespecteerd, zowel inzake informatie als wat betreft de tijdige toegang tot alle documenten. Ik ben het met u eens dat daar in de komende regeerperiode nog wel een en ander aan zal worden bijgeschaafd.

Wat hier, met alle respect, werd omgevormd als een faculteit tot een verplichting, is in de diverse sectoren verschillend omgezet. Op zich is dat nog niet zo erg. Belangrijk is ook dat er een cultuuromslag komt bij de administratie. Daarom heb ik ook gezegd dat, als er ergens iets formeels ontbreekt, men het best eerst contact opneemt en een oplossing zoekt eerder dan te zeggen dat men die subsidie niet kan krijgen omdat het dossier formeel niet in orde is. Mijn administratie heeft die omslag gemaakt. Ik weet – en ik beschuldig niemand – dat een aantal sectorale administraties het lastiger hebben met die cultuuromslag van partnerschap en gemeentelijke autonomie. Het is natuurlijk ook een groeipad: we moeten het de tijd geven.

Misschien moet er in de komende regeerperiode hier en daar iets legislatief worden bijgeschaafd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

